

EXPLOATAREA RESURSELOR ANIMALE IN AȘEZAREA ROMANĂ DE LA NICULIȚEL: DATE ARHEOZOLOGICE

Simina STANC¹, Teofil BLAGA²

¹Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Facultatea de Biologie, Bd. Carol I, 20A, 700505, Iași, România, siminams@yahoo.com

²Liceul Teoretic Miron Costin, Iași, România

Punctul în care s-au derulat săpăturile arheologice este situat în partea central-nordică a localității Niculițel, la circa 200 m Sud de val (care în prezent nu se mai observă pe acest tronson) și la circa 10 m Est de cursul unui pârau, care în anii 1950 – 1960 a fost mutat la circa 100 m spre Vest (Cronica cercetărilor arheologice, 2010). La Sud de val se găsește un vicus, iar la Nord de acesta o villa datată în secolele II – III d.Hr. La villa respectivă a efectuat cercetări arheologice V. H.Baumann în anii 1970, prilejuate de extinderea complexului zootehnic (Baumann, 1983).

Săpătura pentru fundațiile unei baze sportive, executată mecanic pe o suprafață de circa 200 m² a dus la distrugerea unor vestigii de epocă romană. Înainte, acestea fuseseră afectate și de fundațiile grajdurilor fostei C.A.P. Materialele arheologice din săpătură și cele recuperate din urma intervenției mecanice se datează între mijlocul secolului II și începutul secolului IV d.Hr. și constau în: amfore de masă; veselă de masă locală, nord-pontică, vase de băut, veselă de bucătărie de factură locală, vaseborcan cu brâu alveolar lucrate la mână; afumători; opaițe; vase din sticlă; ace din os; o unealtă tip săpăligă și mai multe piroane din fier; țigle, olane și cărămizi; tubuli de apeduct; statuete din ceramică; monede; la acestea, se adaugă o mare cantitate de oase de animale (Cronica cercetărilor arheologice, 2010).

Cuantificarea resturilor faunistice permite evaluarea ponderii relative a diverselor specii animale identificate. Această cuantificare s-a realizat în două moduri: prin stabilirea numărului de resturi osoase (NR) și estimarea numărului minim de indivizi de la care provin resturile (NMI).

Datele relative la analiza celor 246 resturi faunistice provenite de la Niculițel din săpătura realizată în anii 1970 au fost publicate în anul 1996 (tabelul 1) de către profesorul S. Haimovici. Intre aceste resturi două sunt de la pești, unul de la păsări, iar restul de la mamifere. Cea mai mare parte dintre resturile de mamifere aparțin celor domestice (94,7%), între acestea vita (*Bos taurus*) având ponderea cea mai mare (70,9%). Speciile de mamifere identificate sunt: *Bos taurus*, *Ovis aries/Capra hircus*, *Sus scrofa domesticus*, *Equus caballus*, *Cervus elaphus*, *Capreolus capreolus*, *Bos primigenius*, *Ursus arctos*, *Canis lupus* (Haimovici, 1996).

Tabelul 1. Cuantificarea resturilor identificate în eșantionul de la Niculițel (preluat din Haimovici, 1996).

Specie	NR	%	NMI	%
<i>Bos taurus</i>	134	70,9	10	37,03
<i>Sus scrofa domesticus</i>	13	6,88	4	14,81
<i>Ovis aries / Capra hircus</i>	24	12,69	5	18,51
<i>Equus caballus</i>	8	4,23	2	7,4
Total mamifere domestice	179	94,7	21	77,7
<i>Ursus arctos</i>	1	0,53	1	3,7
<i>Canis lupus</i>	1	0,53	1	3,7
<i>Capreolus capreolus</i>	1	0,53	1	3,7
<i>Cervus elaphus</i>	6	3,17	2	7,4
<i>Bos primigenius</i>	1	0,53	1	3,7
Total mamifere sălbatice	10	5,3	6	22,2
Total mamifere identificate	189	100	27	100
Pești	2			
Păsări	1			
Mamifere neidentificate specific	54			
Total eșantion	246			

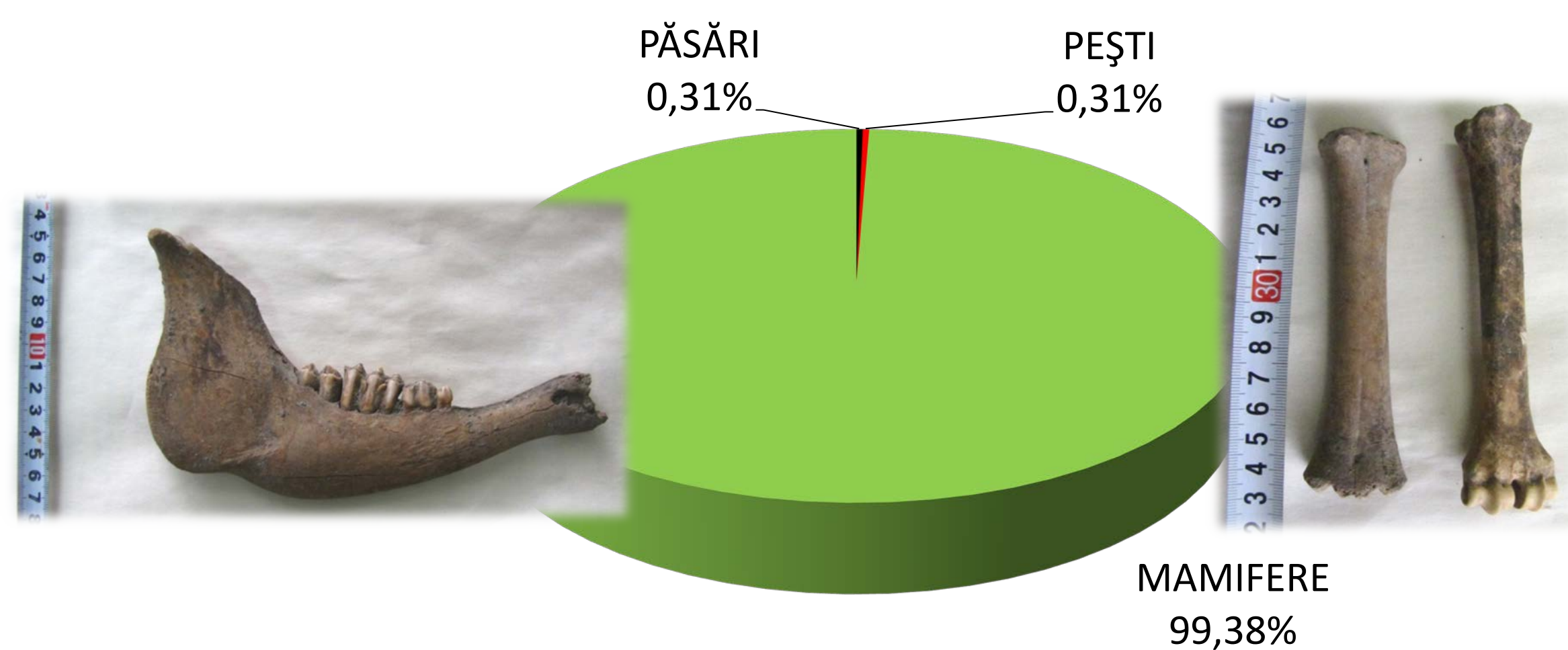

Figura 1. Proportia grupelor de animale identificate în eșantionul din anul 2009.

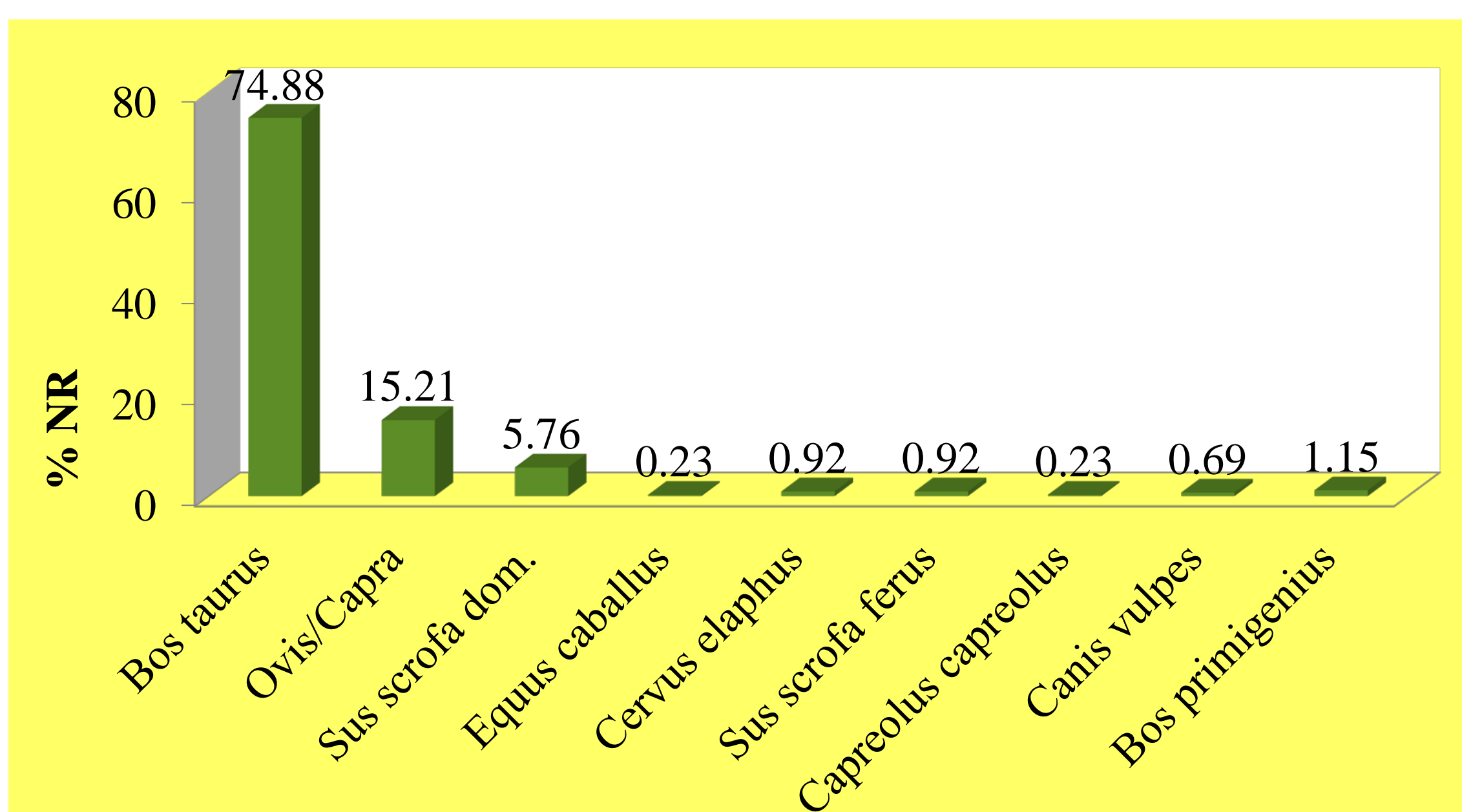

Figura 2. Proportia speciilor de mamifere (%NR) identificate în eșantionul din anul 2009.

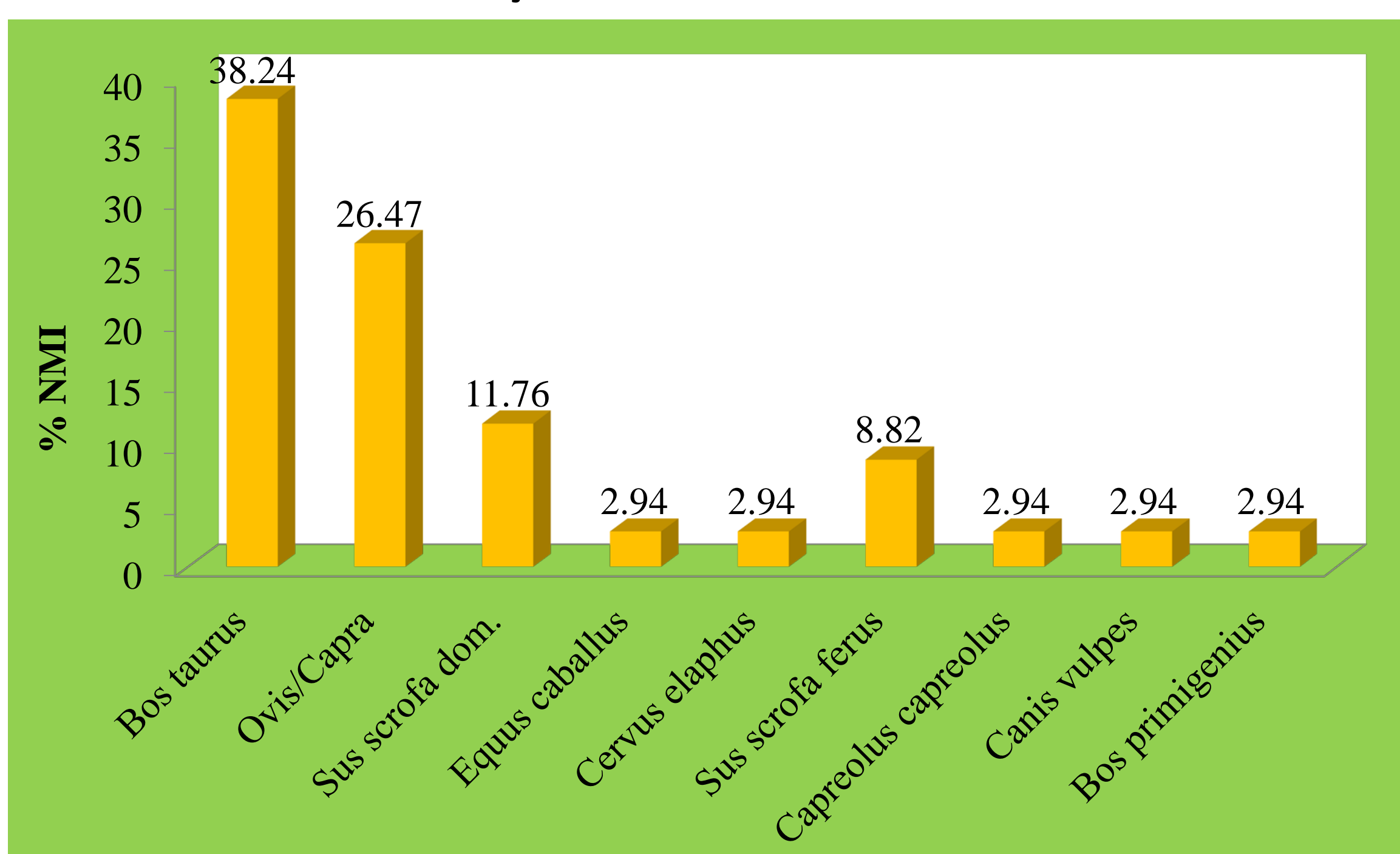

Figura 3. Proportia speciilor de mamifere (%NMI) identificate în eșantionul din anul 2009.

Lotul faunistic din anul 2009 cuprinde, de asemenea, resturi menajere, marea majoritate provenite de la mamiferele domestice (96,08%), între care vita (*Bos taurus*) este preponderentă (74,8% ca număr de resturi din totalul mamiferelor identificate). Pe lângă resturile de mamifere (99,38%) s-au identificat și resturi de pești (0,31%) și păsări (0,31%) (figura 1). De la mamifere provin 648 resturi faunistice, dintre care numai 434 au fost identificate până la nivel de specie. Restul de 214 reprezintă fragmente de oase lungi, ele fiind cuprinse în două grupe generale de mamifere de talie mare și mamifere de talie mijlocie.

Speciile de mamifere domestice identificate în acest din urmă eșantion sunt: *Bos taurus*, *Ovis aries*, *Capra hircus*, *Sus scrofa domesticus*, *Equus caballus*.

Proportia resturilor de mamifere sălbatice este redusă (3,92%). Speciile de mamifere sălbatice identificate sunt: *Cervus elaphus*, *Capreolus capreolus*, *Sus scrofa ferus*, *Bos primigenius*, *Vulpes vulpes*.

Detalii din cursul săpăturilor arheologice în șantierul de la Niculițel.

Oase de mamifere din eșantionul anului 2009.

Tabelul 2. Cuantificarea resturilor de mamifere din eșantionul anului 2009.

SPECIA	NR	NMI	Observatii /vârsta
<i>Bos taurus</i>	325	13	12 indivizi maturi și unul imatur
<i>Ovis aries / Capra hircus</i>	66	9	Opt indivizi maturi și unul imatur; trei indivizi sunt <i>Capra hircus</i>
<i>Sus scrofa domesticus</i>	25	4	Trei indivizi imaturi și unul matur
<i>Equus caballus</i>	1	1	Un exemplar matur
Total mamifere domestice	417	27	-
<i>Cervus elaphus</i>	4	1	Un exemplar matur
<i>Sus scrofa ferus</i>	4	3	Doi indivizi maturi și de sex mascul si un individ imatur
<i>Capreolus capreolus</i>	1	1	Un exemplar matur
<i>Vulpes vulpes</i>	3	1	Un exemplar matur
<i>Bos primigenius</i>	5	1	Un exemplar imatur
Total mamifere sălbatice	17	7	-
Total mamifere	434	34	-

Cerbul și ursul actualmente sunt specii carpatice, dar la începutul mileniului I d.Hr. erau întâlnite în zona Dobrogei. Bourul, actualmente specie dispărută din fauna țării noastre, era prezent în porțiunile de lizieră din această zonă.

Creșterea animalelor era o activitate foarte importantă pentru comunitatea de la Niculițel, în timp ce vânătoarea și pescuitul aveau o pondere redusă în economia alimentară a acestei așezări.